

Veldinventarisatierapport

De Ringvaart te Hillegom

Opdrachtgever: De Ringvaart te Hillegom BV

Naam product: Veldinventarisatierapport
Locatie: De Ringvaart te Hillegom
Opdrachtgever: De Ringvaart te Hillegom BV

Opdrachtnemer: Laneco
Ons kenmerk: 04.12.04
Projectleider: ir. D van Pijkeren
Contact: DvPijkeren@Laneco.nl

*Laneco is lid van het
Netwerk Groene Bureaus*

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	FLORA- EN FAUNAWET	3
2.1	WETTELIJK KADER	3
2.2	PROCEDURELE GEVOLGEN	3
3	SOORTBESCHRIJVING	5
3.1	VLEERMUIZEN	5
3.2	AMFIBIEËN	5
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	7
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	7
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
4.3	ONDERZOEKSRONDES	8
5	ONDERZOEKSRISULTATEN	9
5.1	VLEERMUIZEN	9
5.2	RUGSTREEPPAD	10
5.3	OVERIGE	11
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	12
6.1	CONCLUSIE	12
6.2	CONSEQUENTIES	12
6.3	MITIGATIEMAATREGELEN	12

BIJLAGEN:

bijlage 1: literatuurlijst

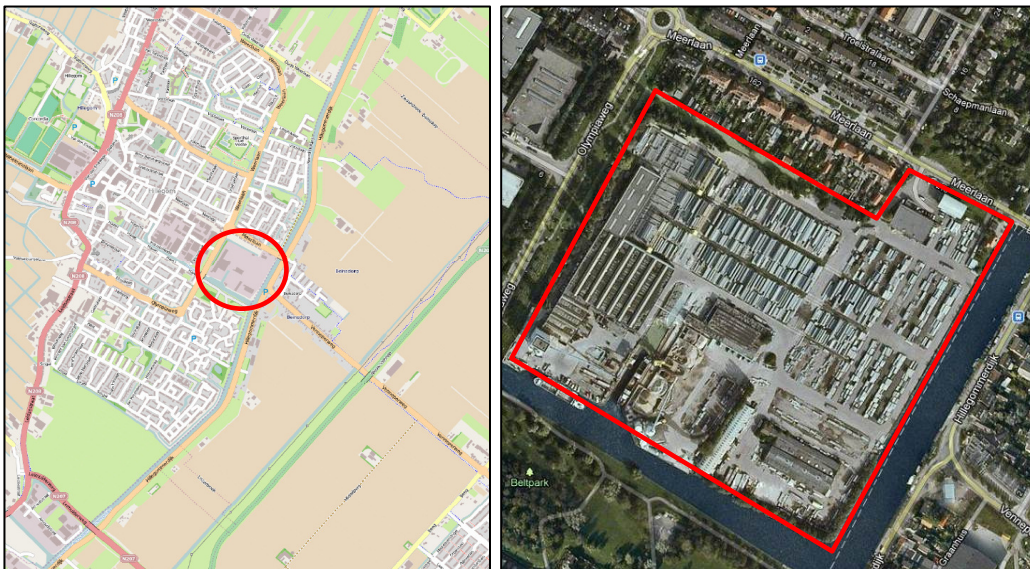
bijlage 2: waarnemingen vleermuizen

bijlage 3: waarnemingen rugstreppad en rietorchis

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Het Ringvaartterrein is een groot, voormalig betondistributierrein aan de oostzijde van Hillegom. Voor deze locatie is de herontwikkeling tot woningbouwlocatie voorgenomen.

Globale ligging plangebied (Kaart; Open Streetmaps, Luchtfoto Google Earth)

In een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna door Laneco (2012) is de geschiktheid van het plangebied voor beschermde plant- en diersoorten en te verwachten effecten op deze soorten beoordeeld. Hieruit bleek dat negatieve effecten op in het kader van de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten vleermuizen en de soort rugstreepad niet op voorhand konden worden uitgesloten. Laneco is daarom gevraagd nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied en haar omgeving door deze soort(groep)en.

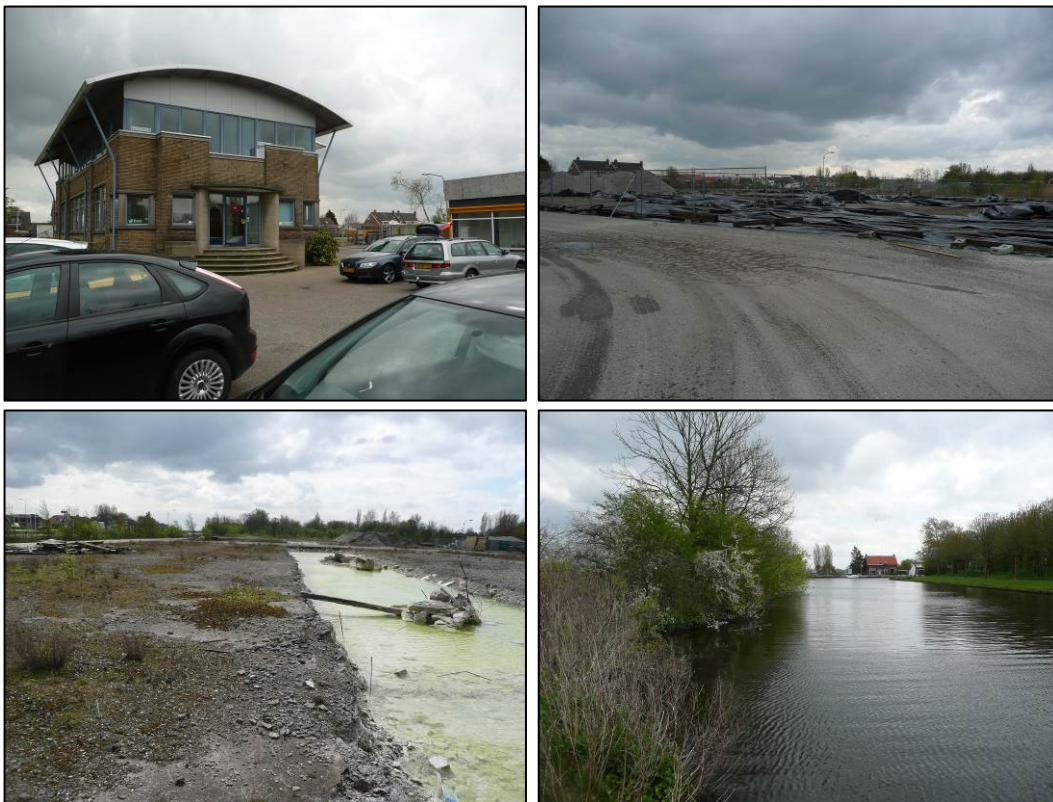
1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het grote Ringvaartterrein ligt aan de oostzijde van Hillegom, met een toegang aan de Meerlaan te Hillegom. Aan de oostzijde en de zuidzijde ligt een breed kanaal. Aan de westzijde en de noordzijde liggen smalle watergangen, waardoor het terrein bijna geheel omringd is door water. Het plangebied ligt ingebed in de bebouwde kom van Hillegom. Aan de oostzijde ligt het dorp Beinsdorp aan de overzijde van het kanaal.

Het terrein zelf wordt deels omzoomd door brede singels. Verder is het terrein grotendeels kaal. Tegen de Meerlaan aan zijn drie panden aanwezig, waaronder twee kantoorpanden. Middenop het terrein ligt een gestripte, grotendeels metalen loods. Tegen het kanaal aan ligt een soort bunkerconstructie onder het kraanplatform.

Deze bunker was tijdens de quick scan in 2012 nog grotendeels intact. Ten tijde van het veldonderzoek in 2013 was deze deels gesloopt.

De rest van het terrein bestaat uit ondiepe en diepe betonnen gaten, die deels met water zijn gevuld, betonnen verhardingen, zandvlaktes- en hopen en grintvlaktes. De vlaktes zijn zeer schaars begroeid met onder andere schietwilg (*Salix alba*) en ruderales kruiden.

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

In het plangebied is de bouw van woningen voorgenomen. Hiervoor moet het bestemmingsplan worden gewijzigd. Onderzoek aan beschermde diersoorten is een onderdeel van de haalbaarheidsstudie in het kader van het bestemmingsplan.

2 FLORA- EN FAUNAWET

2.1 WETTELIJK KADER

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend.

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2 PROCEDURELE GEVOLGEN

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden.

Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.
-
- *Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:*
- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
-
- *Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:*
- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Uit een uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Er moet voldoende mitigatie worden uitgevoerd om alle effecten te voorkomen.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 VLEERMUIZEN

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet, volgens tabel 3 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Vanaf begin april komen vleermuizen te voorschijn uit hun winterverblijven, afhankelijk van het weer, de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. Vanaf half augustus tot september, in het paarseizoen, vallen de kraamkolonies uiteen en trekken sommige soorten vleermuizen uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer en winter verblijf. In deze periode paren de meeste vleermuissoorten.

Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegeroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

3.2 AMFIBIEËN

Amfibieën stellen een aantal eisen aan hun leefomgeving. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen hun voortplantingsplaats, meestal een poel of ondiep watertje zonder vissen, en hun landbiotoop. De meer algemene soorten stellen weinig eisen aan hun leefomgeving. Vaak is een vijver en voldoende dekking in de vorm van ruigte, struiken of een singel al genoeg.

De meer strikt beschermde soorten stellen ook strikte eisen aan hun leefomgeving. Deze eisen hebben vaak een relatie met waterkwaliteit, oppervlakte en diepte van het water en kwaliteit van het landhabitat.

De soort rugstreepd is een echte pionierssoort. Vanwege het beperkte Europese voorkomen van de soort, is de rugstreepd beschermd in Tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

De rugstreepd leeft een groot deel van het jaar op het land, en verblijft in zandige, vergraafbare grond of in een rotsachtige omgeving, waar het dier ook overwintert. In mei, en in augustus, trekt het dier naar zijn voortplantingsplaatsen om te paren en eieren af te zetten. Vaak zijn deze voortplantingsplaatsen niet meer dan een plas of een wielspoor dat snel moet kunnen opwarmen. Omdat rugstreepdpoelen snel opdrogen, metamorfoseert meestal maar een zeer klein deel van de larven, en is niet noodzakelijkerwijs elk jaar sprake van een succesvolle voortplanting. Omdat de rugstreepd in de vrije natuur 9-18 jaar oud kan worden, is dit ook niet strikt noodzakelijk voor het voortbestaan van een lokale populatie.

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor beschermde soorten vleermuizen en de soort rugstreppad. Als effecten op deze beschermde soorten zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet over het algemeen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet voor de ingreep worden aangevraagd.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.2.1 *Vleermuizen*

Het onderzoek naar vleermuizen in de zomer is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Peterson D240X). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte.

Kraamseizoen

Er zijn vanwege de grootte van het plangebied twee volledige onderzoeksrondes en één korte onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen van 2013 om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, zomer-verblijven en kraamkolonies te onderzoeken. Vanwege de zeer lage aantallen vleermuizen, die laat op de avond kwamen foerageren, is een derde uitgebreide ronde niet uitgevoerd:

- 1) De drie onderzoeksrondes betroffen avondonderzoeken. Twee van deze onderzoeken zijn door twee personen uitgevoerd. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en uitvliegers.

Paarseizoen

Er zijn in de nazomer van 2013 onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden en paarplaatsen te onderzoeken:

- 1) Er zijn twee avondrondes uitgevoerd.

Overwinteringsseizoen

Als derde onderdeel is een ronde in de winter uitgevoerd naar de aanwezigheid van overwinterende vleermuizen in de kraanbunker op het terrein.

Er is gewerkt conform de protocollen voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2012). Bijzondere waarnemingen zijn opgenomen en in batsound geanalyseerd.

4.2.2 *Rugstreepad*

Voor onderzoek naar de rugstreepad is:

- Op warme avonden na een natte periode geluisterd naar de roep van de rugstreepad in de omgeving van het plangebied. Dit is uitgevoerd tijdens onderzoek naar vleermuizen en tijdens één extra ronde voor rugstreepad in juni. Tijdens alle rondes na de eerste, is gelet op deze soort (5 rondes).
- Verder is in de plassen na een natte periode gezocht naar eieren en parende adulten. Dit onderzoek vond plaats in de periode mei tot september, wanneer zich geschikte weersomstandigheden voordeden.

Deze methode sluit aan bij de methode zoals omschreven door Lenders, 1993 en de methode zoals beschreven in de Soortenstandaard Rugstreepad (EL&I, 2011).

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Periode/soort	Zon op/onder	Windkracht	Temp.	Bijzonderheden
13 februari 2013	Vleerm. winter	Nvt	1 Bft.	2°C	's Nachts -6°C
30 mei 2013	Vleerm avond	21:48 uur	0-1 Bft.	14°C	Na zeer natte periode
8 juni 2013	Vleerm. avond	21:57 uur	2-3 Bft.	12°C	Warme vooravond, snel afkoelend.
19 juni 2013	Vleerm. avond	22:03 uur	0-1 Bft.	18°C	Geen
15 augustus 2013	Vleerm. avond	21:04 uur	0-1 Bft.	20°C	Na natte periode
5 september 2013	Vleerm. avond	19:48 uur	Windstil	26°C	Helder

5 ONDERZOEKSRISULTATEN

5.1 VLEERMUIZEN

In het plangebied zijn vooral de functie van de twee kantoorgebouwen nabij de Meerlaan, de functie van een bunkerachtig element, de functie van de singels langs de west- en noordzijde en de functie van de vaarten als vlieg-route onderzocht. Andere bebouwing en elementen waren niet of nauwelijks geschikt voor vleermuizen.

5.1.1 *Kraamseizoen*

In het kraamseizoen is de optimale tussenperiode tussen het eerste en laatste onderzoek aangehouden conform het vleermuisprotocol 2012. Verder is een derde uitgebreide ronde in de zomer geannuleerd vanwege de zeer beperkte waarnemingen van vleermuizen in de zomer, die alleen laat op de avond werden gedaan. De waarnemingen zijn weergegeven in bijlage 2.

1^e onderzoeksrunde

De eerste onderzoeksrunde betrof een avondronde op 30 mei 2013. Tijdens deze onderzoeksrunde zijn 4-5 gewone dwergvleermuizen waargenomen in en om het plangebied. De eerste gewone dwergvleermuis werd ruim een uur na zonsondergang waargenomen, waaruit geconcludeerd kan worden dat verblijfplaatsen op ruime afstand van het plangebied liggen. De vleermuizen kwamen over het kanaal aan de zuidzijde aanvliegen en volgden de singel aan de west- en noordzijde. Nog later werd éénmaal een laatvlieger waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen of belangrijke vliegroutes geconstateerd. Er is specifiek geluisterd naar meer- en watervleermuizen op het kanaal. Deze zijn niet geconstateerd.

2e onderzoeksrunde

Tijdens de tweede onderzoeksrunde in de avond van 8 juni is een korte onderzoeksrunde uitgevoerd van zonsondergang tot ongeveer een uur na zonsondergang. Er zijn tijdens dit onderzoek geen vleermuizen waargenomen.

3^e onderzoeksrunde

Tijdens de derde ronde was het beeld ongeveer gelijk aan de eerste ronde. Er werden weer verspreid 3-4 gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Wederom kwamen de dieren pas zeer ruim na zonsondergang aanvliegen. In en direct nabij het plangebied zijn geen uitvliegende dieren uit bomen of de bebouwing waargenomen. Er is specifiek geluisterd naar meer- en watervleermuizen op het kanaal. Deze zijn niet geconstateerd.

5.1.2 Paarseizoen

1^e onderzoeksrunde

Tijdens de eerste najaarsronde op 15 augustus was rustig in en om het plangebied. Er zijn in het totaal vier foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. In en om het plangebied zijn geen paarverblijfplaatsen geconstateerd. Ook nu weer werd de groenstructuur aan de west- en noordzijde het meest gebruikt. Andere soorten zijn niet waargenomen.

2^e onderzoeksrunde

Op 5 september was de activiteit van vleermuizen iets groter. Langs de singel aan de noordzijde foerageerden nu vier gewone dwergvleermuizen, en elders op het terrein werden nog twee gewone dwergvleermuizen en twee ruige dwergvleermuizen foeragerend vastgesteld. Er zijn wederom geen paarverblijfplaatsen vastgesteld.

5.1.3 Winterseizoen

In de winter, tijdens de lange vorstperiode in het begin van 2013, is de bunker in het plangebied gecontroleerd op de aanwezigheid van overwinterende vleermuizen. Bij het veldbezoek bleek één van de muren van de bunker te zijn gesloopt. Het object is daarmee ongeschikt voor vleermuizen.

Omdat zowel in de zomer als tijdens het laatste najaarsonderzoek geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de overige panden; is het niet de verwachting dat deze dienst doet als winterverblijfplaats.

5.2 RUGSTREEPPAD

5.2.1 Waarnemingen

Tijdens alle onderzoeksrondes is geluisterd naar de roep van de rugstreeppad. Ook zijn de aanwezige plassen en waterelementen meerdere keren onderzocht op de aanwezigheid van deze soort, zijn eieren en larven.

Tijdens de eerste onderzoeksrunde op 30 mei stond op het betonnen straatwerk rond de metalen loods middenop het terrein enkele centimeters water. Hier werden die avond een vijftal roepende rugstreeppadden gehoord (bijlage 3). Door het koude en in eerste instantie droge voorjaar zal het voortplantingsseizoen van de rugstreeppad laat zijn begonnen.

Op geen van de andere onderzoeksmomenten is de rugstreeppad gehoord of waargenomen. De aanwezige ondiepe waterelementen droogden snel op. Larven of eieren zijn ook niet geconstateerd. Ook zijn in de omgeving geen andere rugstreeppadden gehoord.

5.2.2 Effecten

Gezien de waarnemingen in mei van 2013 is de rugstreepad aanwezig in het plangebied. Tijdens geen van de andere onderzoeken zijn rugstreepadden waargenomen, terwijl er in het plangebied wel geschikte waterelementen aanwezig waren (ondiep met enkele centimeters water). Er kan daarom geconcludeerd worden dat er dit jaar geen succesvolle voortplanting in het plangebied heeft plaatsgevonden en dat de populatie klein is. Gezien de permanente pionierssituatie op het terrein, is het erg geschikt voor deze soort. Echter, omdat veel van de opgeslagen materialen regelmatig worden verplaatst, is momenteel veel kans op sterfte onder de padden in de winter. Gezien de waarnemingen zal er een kleine populatie rugstreepadden (10 mannetjes) aanwezig zijn binnen het plangebied. Zonder maatregelen zal dit leefgebied verdwijnen bij de ingreep.

5.3 OVERIGE

Binnen het plangebied is een broedkolonie kokmeeuwen aanwezig en broeden er verspreid scholeksters. Daarnaast zijn er twee exemplaren van de rietorchis vastgesteld in een stuk met stagnerend water tegen de oostzijde (de vaart). Deze exemplaren wortelen waarschijnlijk deels in rot beton.

Verder broedt in de bestaande woningen aan de Meerlaan een grote kolonie gierzwaluwen. Omdat deze jaarrond beschermde vogelsoorten ruim buiten het plangebied broeden is er geen relatie met deze broedplaats en kunnen effecten worden uitgesloten.

5.3.1 Meeuwen en scholekster

De kokmeeuw en de scholekster vallen niet onder de lijst van jaarrond beschermde vogels. Echter, alle vogels zijn beschermd in tabel 3 van de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Deze en andere vogels kunnen op het terrein broeden. Er zijn maatregelen nodig om effecten op vogels in het broedseizoen te voorkomen. Verstoren van actieve nesten is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet.

5.3.2 Rietorchis

Er zijn twee exemplaren van de rietorchis aangetroffen in het plangebied. Deze groeiplaats zal worden aangetast. Verplanten lijkt gezien de locatie (in rot beton) niet mogelijk. Deze soort is beschermd in tabel 2 van de Flora- en faunawet.

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

In Hillegom is aan de Meerlaan op het Ringvaartterrein de nieuwbouw van woningen voorgenomen. Voor deze ingreep mag plaatsvinden, moet inzichtelijk zijn of beschermde soorten uit de Flora- en faunawet negatieve effecten ondervinden van deze ingreep. In een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna voor deze ingreep, is nader onderzoek aanbevolen naar vleermuizen en de soort rugstreepad.

6.1 CONCLUSIE

Middels gericht onderzoek kan geconstateerd worden dat het plangebied van zeer beperkt belang is voor vleermuizen. Er zijn geen belangrijke foerageergebieden of vliegroutes aanwezig, en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.

Van de rugstreepad is een kleine populatie (een tiental tot enkele tientallen) in het plangebied aanwezig. Waarschijnlijk vanwege ongeschikte weersomstandigheden heeft er in 2013 geen voortplanting waargenomen. Het terrein is dermate geschikt dat deze soort hier jaarrond zal verblijven. Van deze soort zal door de ingreep een verblijfplaats worden aangetast.

Er zijn twee exemplaren van de rietorchis aangetroffen in een stuk betonverharding. Deze groeiplaats zal bij de ingrepen worden aangetast. Het is onwaarschijnlijk dat de orchissen verplaatst kunnen worden gezien de groeiplaats.

Verder broeden er kokmeeuwen en scholeksters op het terrein in de grindbanken en broeden er zangvogels in de singels. Er dient daarom in de planning rekening gehouden te worden met het broedseizoen.

6.2 CONSEQUENTIES

6.2.1 *Vleermuizen*

Er zijn ten aanzien van vleermuizen geen (procedurele) consequenties of belemmeringen vanuit de natuurwetgeving voor het realiseren van de plannen.

6.2.2 *Rugstreepad*

Het plangebied vormt het leefgebied van een kleine populatie rugstreepadden (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn). Grondwerkzaamheden leiden tot aantasting van het leefgebied van deze strikt beschermde soort. Er dient voor deze aantasting een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd, en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

6.2.3 Rietorchis

Er zijn twee exemplaren van de rietorchis aangetroffen in verrotte betonverharding, op ene plek met stagnerend water. De rietorchis is strikt beschermd in de Flora- en faunawet (tabel 2). Omdat gezien de groeiplaats verplaatsing van deze exemplaren niet mogelijk lijkt, dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor deze aantasting. Er kan niet worden gewerkt volgens een gedragscode Flora- en faunawet.

6.2.4 Vogels

In het plangebied broeden vogels. Het gaat echter niet om jaarrond beschermde vogelsoorten. Jaarrond beschermde vogelsoorten zijn alleen buiten het plangebied geconstateerd in de vorm van een forse kolonie gierzwaluwen. Deze zullen geen hinder ondervinden van de voorgenomen ingreep.

Alle actieve nestplaatsen van vogels zijn beschermd in de Flora- en faunawet. Om effecten op vogels binnen het plangebied te voorkomen dient in de planning rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Dat kan door:

- Werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen (globaal 15 maart tot 15 juli) of het te verwijderen groen, en alle losse grindelementen worden ruim voor het broedseizoen verwijderd. Bij voorkeur wordt het terrein daarna met gras ingezaaid en als gazon beheerd.
- Start in het broedseizoen mag alleen op basis van een gerichte inventarisatie door een ecoloog, en dan alleen op locaties waar geen broedende vogels aanwezig zijn.

6.3 MITIGATIEMAATREGELEN

Er moeten maatregelen worden genomen om effecten op de populaties van de aangetroffen in de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten rugstreep- pad en rietorchis te beperken. Verder zijn maatregelen nodig om in de toekomst een nieuw duurzaam geschikt leefgebied/groeiplaats te creëren. Als deze maatregelen worden uitgevoerd, is het de verwachting dat een ontheffing kan worden verkregen bij het ministerie van EZ voor het aantasten van de verblijfplaats/groeiplaats, en dat het bestemmingsplan daarmee haalbaar is. De volgende maatregelen zullen worden voorgesteld in een projectplan bij de ontheffingsaanvraag:

6.3.1 rugstreep- pad

- 1) De start van werkzaamheden aan het landhabitat (plekken met zandige vergraafbare grond, hopen puin of zand onder straatwerk) moet plaatsvinden buiten de kwetsbare periode van de rugstreep- pad (april tot begin oktober). Bij een gefaseerde uitvoering van de werkzaamheden zal de habitat, buiten de kwetsbare periode, ongeschikt gemaakt moeten worden als habitat, dit kan door bijvoorbeeld de gronden in te zaaien met gras.

Het gras dient zodanig dicht te zijn dat er geen losse-vergraafbare grond meer aanwezig is. Indien dit gebeurd kan de beoogde sanering vervolgens uitgevoerd worden in de kwetsbare periode.

- 2) Plekken met ondiep water (voortplantingslocaties) moeten in de periode september tot eind maart ongeschikt worden gemaakt als voortplantingsplaats (dempen/verwijderen ondoordringbare ondergrond).
- 3) Voorafgaand aan alle grondwerkzaamheden in de periode april tot begin oktober controleert een ecooloog het plangebied op de aanwezigheid van de rugstreppad en vangt dieren weg/zet eieren over naar een geschikte plaats (de nieuwe poel).
- 4) Voorafgaand aan de start van werkzaamheden (minimaal 2 maanden) moeten, bij voorkeur in de maanden maart/april, twee nieuwe ondiepe betonnen poelen/ondiepe schotels, van 70 m² (minimaal 4 m breed en op het diepste punt 50-80 cm diep) (ontwerp afstemmen met ecooloog) aangelegd, waarvan de bodem waterdicht is en wordt bedekt met een dunne laag zand. De locatie moet onbeschaduwd zijn en binnen 100 meter van het plangebied liggen, bijvoorbeeld in een nabijgelegen park (mits bereikbaar voor de rugstreppad).
- 5) Direct nabij deze poelen wordt een hoop geel zand (3 bij 3 meter, en 4 cm hoog) gestort, of wordt grof puin (globaal 3 bij 3 meter) gestort als tijdelijk landbiotoop. In de nieuwe situatie zijn tuinen en zandige substraten onder bestrating in de woonwijk ook erg geschikt als landbiotoop.
- 6) De locaties van de poelen worden ontoegankelijk gemaakt voor mensen middels een hekwerk (20 cm van de grond) om betreding te voorkomen.
- 7) Er worden met de toekomstige beheerder afspraken gemaakt over het duurzaam geschikt houden van deze poelen voor de rugstreppad (beheerovereenkomst).
- 8) Gezien de grootte van het terrein en het waarschijnlijk zeer verspreid aanwezig zijn van rugstreppadden is deze locatie niet geschikt voor het plaatsen van een paddenscherm om rugstreppadden tijdens de werkzaamheden buiten te sluiten.

6.3.2 Rietorchis

- 1) Verplaatsen van de exemplaren van de rietorchis lijkt gezien de groeiplaats (half in beton) niet mogelijk.
- 2) In de nieuwe situatie worden enkele oevers (minimaal 20 meter) natuurvriendelijk ingericht (glooiende/plas/dras oever) en alleen in september/oktober gemaaid om een nieuwe groeiplaats voor de rietorchis te creëren.

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S e.a., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1^e versie 1988, Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Laneco, 2012; Quick scan flora en fauna Ringvaartterrein te Hillegom
Opdrachtgever: Buro SRO

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997; Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNV Uitgeverij.

Ministerie van ELI, 2011, Soortenstandaard Rugstreeppad, Bufo calamita.

Ravon, 2006, Literatuurstudie onderzoek Rugstreeppad, in opdracht van de provincie Flevoland.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

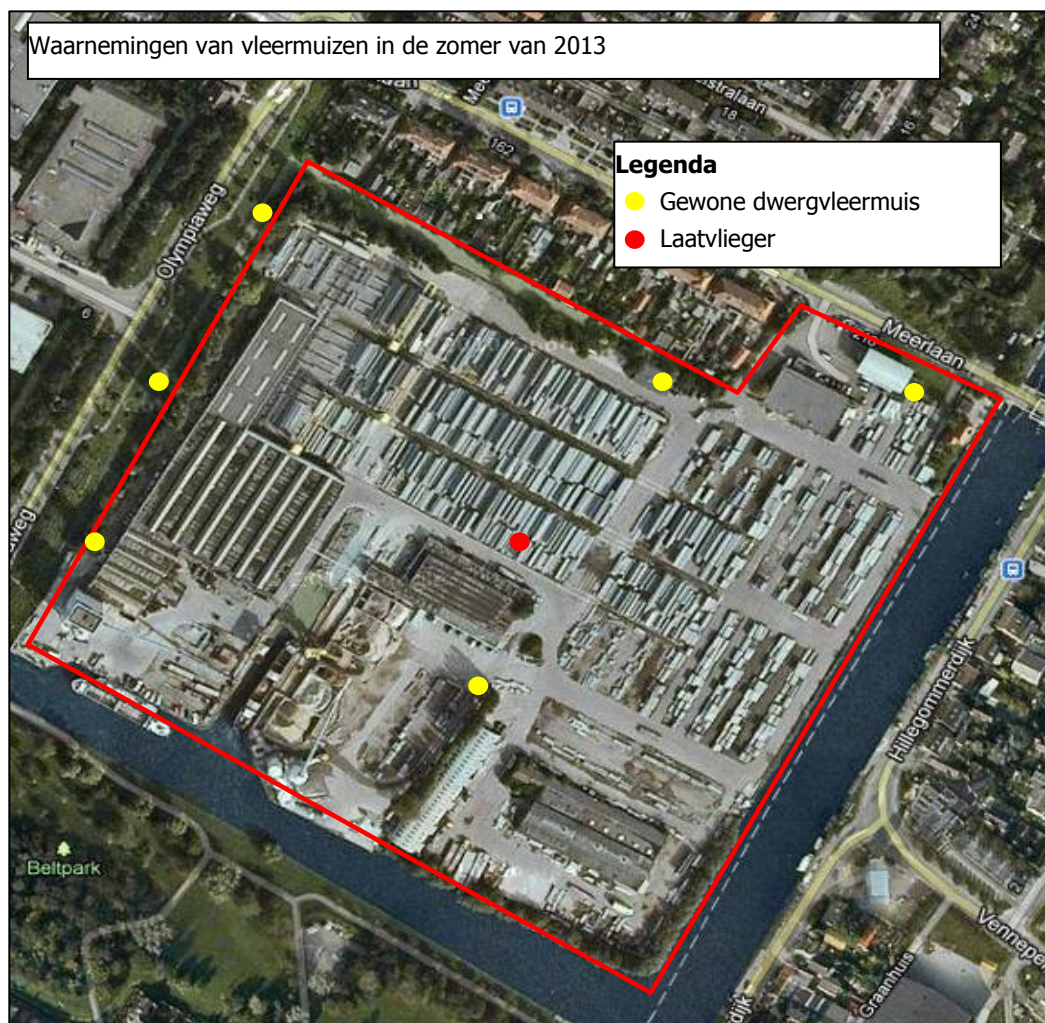
Websites:

www.vleermuis.net

www.zoogdieratlas.nl

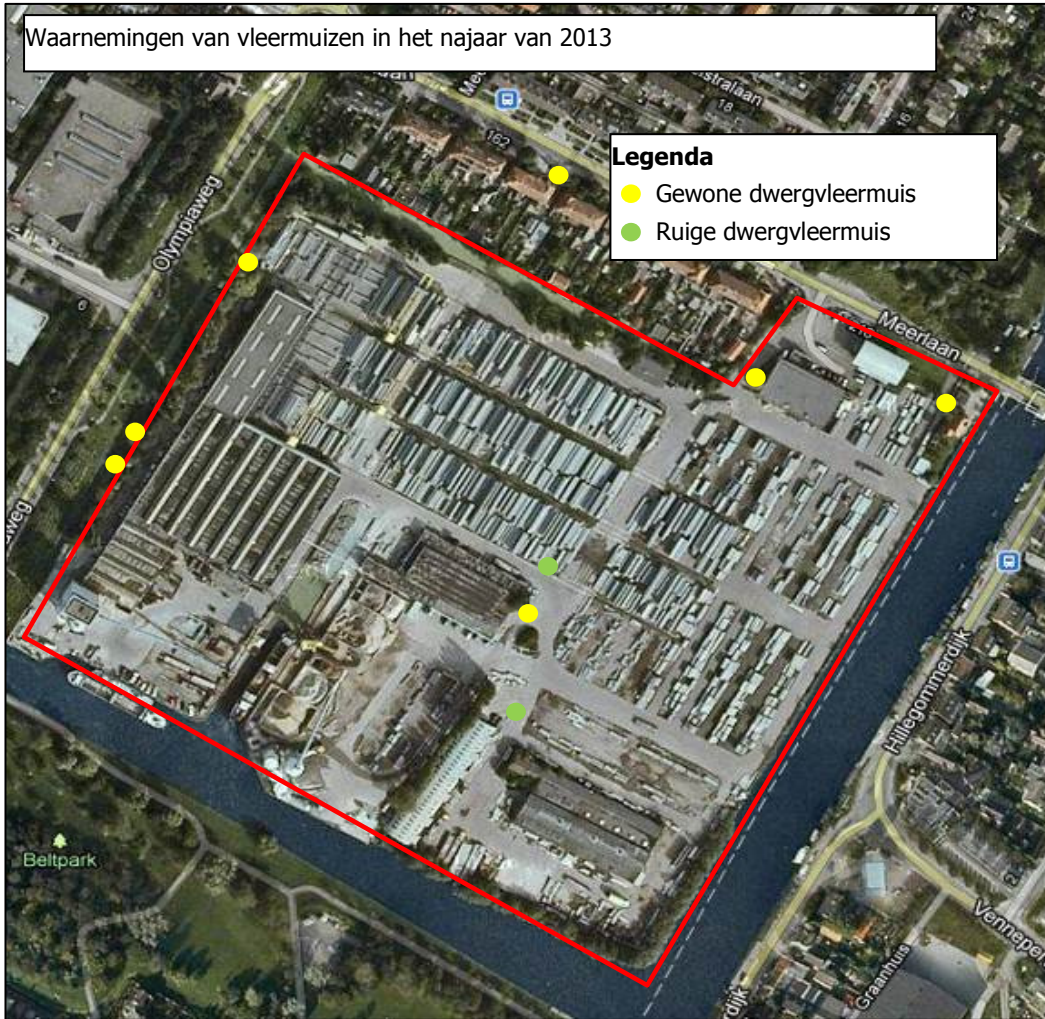
www.ravon.nl

BIJLAGE 2: WAARNEMINGEN VLEERMUIZEN

Waarnemingen van vleermuizen in het najaar van 2013

BIJLAGE 3: WAARNEMINGEN RUGSTREEPPAD EN RIET ORCHIS

